

1756.

*

1. Ackermann, Joh. Siegfriedus : Programma, quo ordinarius senior et reliqui doctores fac. jur. ad nunciandum Joh. Siegfriedi Ackermanni . . . conveniendum iurabant.
2. * Bornius : Programma, quo ordinarius senior et reliqui fac. jur. auctores memoriam Honoratam . . . celebrandam indicant.
3. Bachius, Fr. Augustus : De his, quae imputantur in quartam fiduciarum ad l. 91, 2 ad leg. Falc.
4. Bachius, Fr. Augustus : De prerogative jurisdictionis.
5. Bachius, Fr. Augustus : De multa praesentiali in emptione venditione.
6. Bauer, Johann Gottfriedus, fac. jur. procancelarius. De amittendo famulatu hodie in favorem domini legitimis : Programma, quo summi in utroque iure honores Fris Augusto Philippo Kerppe . . . conferendis indicant.

1756.

7. Bachmair, Joh. Gottlob : De Henrico VIII, Angl-
rege, imperium Romanum post obitum Maxi-
milianus I affectante. 14.
8. Breuning, Christianus Henricus : Juris naturalis qual-
stromum specimen I. 15.
9. Conradi, Thomas Rudovicus : Sententia Scavoriae
declarata super cantione Aquitici, nepotes
potentes instituendi et lege Turica Vellea
16.
10. Conradi, Thomas Rudovicus : Super legato partitionis
17.
11. Eckard, Dietrich Gottschald ; fac. jur. procuratoris :
Programma, quo honores in jure summos . . . Fictoris
Ludovicus Klingling . . . conferendi indicat
18.
12. Graef, Carl Rudolphus : De imputandis delictis .
18.
13. Gutschmidius, Christianus Gottschald : De fendo om-
nibus jure propriorum omni ex parte censendis
nisi mutatio rationis fentorum communis speciationis

Demontretur

14. Hommelius, Conradus, Ferdinandus: Cur actiones
prætoriae annales sint? Programma, quo oratio-
nem Aristotelis . . . indicat.
15. Klippich, Julius August Philipp: De remissione
cautionis usufructuariae.
16. Majus, Joannes Fredericus, Ord. phil. et decanus:
De proverborum Germanicorum collectoribus.
Programma, quo ad memoriam Hieronimi . . . invi-
tat.
17. Majus, Joannes Fredericus, Ord. phil. pro-cancella-
rius: De sapientia proverbiorum veterum Germanorum
exemplis illustrata. Programma, quo ad caput
Ord. in phil. honores invitatur.
18. Mylius, Fridericus Henricus: De jure consuetudi-
nario universali Germaniae mediæ ævi in spe-
culis Saxonico et Suevico, quibus agnoscantur
ratione.

1756.

24. Schumann, Gullib: Sacroratorum historie philo-
sophicarum Specimen I.
25. Wiesand, Georg Heptor: De officio interpretis
circa rectum scriptoris.
26. Zoller, Fridricus Gullib: De remissione cantio-
nis circa ligata ex die relicta. Programm, quod
ad orationem auspicialum iurstat.
27. Zollerus, Frid. Gullib: etn stragata in concursa
creditorum votum et alimenta infantis petere
possunt?

1756, 16.

DE
PROVERBIORVM GERMANICORVM
COLLECTORIBVS
PRAEFATVS

AD
MEMORIAM GEIERIANAM
D. XXXI. DEC. MDCCLVI.
ORATIONE SOLENNI
CELEBRANDAM
INVITAT
ORDINIS PHILOSOPHICI
EX-DECANVS
IOANNES FRIDERICVS MAIVS
MORAL. ET POLIT. P. P. O.
MAL. PRINCIP. COLLEGII SODALIS.

Q. D. B. V.

Nuperrime in prolusione academica, qua nobilissimos sapientia Candidatos, ad capeffendos in Philosophia supremos honores, invitavi, pauca de sapientia proverbiali in medium proferre libuit, eamque veterum Germanorum exemplis illustrare. Primas in amplissima hac doctrina me duxisse tantum lineas, non ignoro; nullus tamen dubito, quin sententiam super tali re pro instituti ratione exposuerim, ut intelligi possit. Nova nunc praefandi datur occasio, cum Io. CHRIST. GEIERI, A. M. viri, cum viveret, amplissimi doctissimi que, post fata vero propter insignem in egenos studiosos liberalitatem celebratissimi memoria in Academia nostra pie sit recolenda. Quod Germani dicere solent: *Der Apfel fällt nicht weit vom Stamme*, id nobilissimus hic venerandi parentis MARTINI GEIERI, Theologi incomparabilis, & in aula Saxonica olim Io. GEORGIO II. Duci Electori a Confessionibus & Consiliis ecclesiasticis filius, doctrina & moribus ita probavit, ut omni laude ex merito dignus videretur. Voluit autem vir beatus literarumque amantissimus, ut ipso hoc praefamine, Commilitones suavissimi, de re aliqua utili sermo institueretur, cujus voluntati ut morem gererem, non supervacaneum esse duxi, de Proverbiorum Germanorum collectoribus, quaedam haud vana differere. Prius vero quam ad rem ipsam expediendam accedo, in mentem venit, me nuper in prolusione omisisse, quae sit inter proverbia & locutiones proverbiales differentia. Rem iam olim recte animadvertit, qui in ex-

* 2

colenda

colenda vernacula lingua æternum sibi comparavit nomen vir illustris atque doctissimus, IUSTVS GEORGIVS SCHOTTELIVS, I. V. D. & Consiliarius Guelphicus in magno illo, quod vocat, de Lingua Germanica Opere, Brunsvigæ anno MDCLXVI. in lucem edito. Quod ut omnes, qui masculam hanc linguam ex principiis suis iisque genuinis cognoscere, discere atque intelligere cupiunt, diligenter legant, moneo atque hortor. Proverbium dicitur breve illud & acute dictum, quod de vero, quatenus sensu atque experientia fuerit cognitum, propagatur: locutio autem proverbialis peculiaris tantummodo dicendi est modus, inter ejusdem nationis homines introductus atque vulgo receptus. Prioris generis ea sunt, quibus sapientiam proverbialem veterum Germanorum exemplis illustratam dedimus, quo etiam pertinent sequentia: Eilen bringt kein Gut; langsam kommt auch; ehrlich währet am längsten; es wird schon kommen; wer weiß, wozu es gut ist; es hat so seyn sollen, & reliqua ejusdem ordinis. Posterioris vero generis sunt: Nach dem Schatten greiffen; in ein Horn blasen; keine Seide dabey spinnen; den Kopf aus der Schlinge ziehen, die Boszen fiebern, & sic porro. Quam differentiam si animadvertissent atque observassent proverbiorum Germanorum collectores, ad probandam majorum nostrorum sapientiam faciliior foret atque expeditior laudabilis hujus studii usus. Fuerunt omnino, qui in iis conquirendis operam suam locarunt sagacissimi homines doctissimique, quorum nomina recensuit, sententiamque suam de eorum operibus adjecit magnus ille polyhistor, DANIEL GEORGIVS MORHOF, in eruditissimo libro, cui, quem ipse meruit, titulum indidit, eum, si volupe est, adeas velim, cum angustiores hujus scripti limites non permittant, ut hos sapientia patriæ magistros singulos enumerem, & sub censuram vocare instituam. Aut, si lubet, consule scriptum aliquod anonymum, quod inscribitur: Erklärung der vornehmsten Teutschen Sprichwörter nach ihrem Ursprunge und wahren Verstande, in forma octava proditum, Lipsiæ 1748 apud heredes Lanchkilianos, ubi auctor in præfatione, libello suo adjecta, nomina paræmiographorum germanicorum, tum veterum, tum recentiorum non solum allegat, verum etiam singularia quædam

de

de illis profert. Constituerat quidem ille, opus laudabiliter inceptum per centurias continuare, cur vero post primam statim partem filum abruperit, equidem non habeo dicere. Hoc insuper monere volo, in catalogo Morhofiano me non reperisse, quos tamen eo tempore, quo viveret, extitisse ex libellorum editionibus apparet. Sunt illi Loci Communes proverbiales de Moribus Carminibus antiquis conscripti Basil. ex officina Frobeniana 1572. & ANDREAE GAERTNERI Proverbialia dictoria Ethicam & Moralem complectentia annis 1574 & 1585 edita, quae licet versus latinis in se contineant, tamen simul proverbialia germanica apposuerunt, ut eam ob causam in numerum hujusmodi collectorum referri possint; cui adjungi merentur JOH. ERHARDI MICHAELIS Apophthegmata sacro-profana Jen. MDCCV in forma duodecima. Nec tacendus est eorum Syllabus, qui Helmstadii anno 1674 in forma octava sub inscriptione: *Alte Teutsche zu vorstichtigem Leben und annehmlichen Reden dienende Sprichwörter* ordine alphabetico, absque tamen ulteriori explicatione, consignatus comparuit. Diversis rationibus, quam in se susceperant viri diligentissimi, rem perfecerunt. Sunt, qui, omissis locutionibus proverbialibus, nil nisi proverbialia nostratium enumerant, lectori, ut sensum proprio Marte investiget, relinquentes. Sunt & alii, qui brevi commentatione obscuris dictis lucem afferre contendunt, quod an factum sit, illi judicent, qui eorum commenta legere & sub examen revocare cupiunt. Placuit etiam aliis, quae nostri majores prosa oratione enunciarunt, haec sensus communis dictamina ligato sermone lingua vulgari & involvere & explicare; vereor autem, ne delicatulis nostrae aetatis ingeniis haec dapes displiceant, quanquam non omni elegantia & festivitate, proptius temporis consuetudine, destituantur. Quam nostri in perpoliando externo sermonis habitu plus nimio saepe adhibent curam, hanc illi meliori fortasse successu ad res ingeniose proponendas impendebant. Accedit, quod non pauci nihil minus quam verborum germanicorum, quibus olim utebantur, vim & potestatem bene noverint, quae gravis efficiebatur & honesta oratio; sed illis, ad effeminandos animos vel vocabulis vel loquendi formulis noviter repertis, adfuerunt vetera haec fastidiunt & rejiciunt. Nolint, quae, qui haec legunt, me tanquam

oforem cultioris linguæ, cui præclarissima operam suam dedicant ingenia, suspicari. Absit a me hæc calumniandi protervia! Amo magnæ facio industriam eorum, qui in lingua nostra excolenda viros se præstant, eamque magis flexilem, ornatam & ad explicandos omnes animi sensus facilem reddere conantur. Hoc tantum admonere eos velim, ut caveant, ne in ipsa linguæ patriæ cultura sermonis patrii, qui pondere & gravitate in majoribus nostris excelluit, obliviscantur. Sed ut e diverticulo in viam rodeamus, aliquid adhuc de illis dicendum est, qui in colligendis proverbiiis ordinem aliquem observarunt. Rem qui penitus perspiciebant, suoque in dirigendis sapientiæ hujus vulgaris adminiculis studio, præter delectationem, etiam prodesse volebant, id sedulo egerunt, ut in certas classes, quas locos communes vocant, redigerentur. Sic enim usus eorum melius patebat, & qua occasione multoque cum fructu adhiberi possent, facile quivis intelligebat. Quo facto acutissimi tandem doctissimi que viri quatuor inter eruditos ordinum ex hac proverbiorum farragine ea, quæ ad res suas pertinere videbantur, accuratius deligere cœperunt; inter quos tamen præcipue eminent illustris Viri JOH. NICOLAI HERTII, Juris Consulti celeberrimi de paræmiis Juris Germanici libri tres Volumini secundo operum inserti. Institutum ipse his verbis declarat: „inprimis operam posuimus, ut veram atque genuinam cujusque paræmiæ sententiam erueremus, tum illas, quæ cuique regioni sunt propriæ, segregaremus ab aliis, quæ universum imperium pervagantur. Ne vero confuse tractarentur, libuit eas in libros tres dirigere, quorum primas paræmiis Juris privati, juxta digestorum seriem; secundus paræmiis Juris publici; tertius paræmiis ad Jurisprudentiam universalem pertinentes, complecteretur. Cui adjungere possumus GEORGII TOBIAE PISTORII V. J. Licentiati, thesaurum paræmiarum germanico-Juridicarum, qui earum decem centurias collegit, & suis observationibus dilucidavit, nullo tamen, quod ab HERTIO factum merito laudamus, ordine observato. Rarior vero hujus rei tractatio inter theologos, medicos, & philosophos occurrit. Horum postremos, si qui huic parti rei litterariæ germanicæ diligentiam suam atque eruditionem consecrare voluerint, rogatos esse cupio, ut laborem haud

haud inutilem in se suscipiant. Ad sapientiam requiritur, ut ad res rite cognoscendas formetur intellectus, ad res honeste agendas perficiatur voluntas, & ad eas prudenter applicandas vitæ præceptis instruatür homo. Hac, ni fallor, methodo insignia sapientum proverbialium dicta eligi, & juxta modum in disciplinis receptum nervosa quadam cum explicatione colligi possent. Quod si vero libuerit alia incedere via, perinde mihi erit, si modo, quæ jam dispersa sunt, ad confirmandam majorum nostrorum doctrinam, in unum colligentur sapientiæ proverbialis corpus. Si præter ea cautiones quasdam, in hoc negotio observandas, cum his collectoribus futuris communicare liceat; vellem, ut proverbia a locutionibus proverbialibus bene fecernerent: quippe hæc, ut antea dictum fuit, modum tantummodo breviter & acute loquendi concernunt; illa vero animum utilissima rerum cognoscendarum agendarumque notitia imbuunt, vel, ut imbuerent, inventa sunt. Habent etiam locutiones proverbiales aliquid subobscurum, quod explicatione indiget, quod negari non potest, siquidem ingeniosè dicta sunt, variasque allusiones & tropicas significatio- nes comprehendunt, quæ, nisi multa cum eruditione atque diligentia explicantur, intelligi vix queunt. Quapropter eos non solum famæ suæ bene consulturos plane confido, verum etiam magnum rerum germanicarum studio allaturos ornamentum, qui in perscrutandis his linguæ nostræ mysteriis sagacitatem suam atque perspicaciam experiri vellent. De origine vocum, earumque probabili usu, quod clarissimus WACHTERVS, ex antiquioribus patriæ nostræ temporibus, collegit, opus insignem meretur laudem, nec minori applausu, ut opinor, elaboratissimum, quem in lucem edere promisit, in his studiis versatissimi HALTAVSII nostri thesaurum eruditus orbis excipiet. Nonne pari quoque diligentia latentes in locutionibus proverbialibus graves admodum & ingeniosè eruendæ sunt significationes? Nec minoris pretii laborem esse judico, quam eorum, qui in explicandis græcorum romanorumque loquendi formulis proverbialibus multifariam suam ostenderunt eruditionem & patientiam. Alterum, de quo sibi caveant proverbiorum germanicorum collectores, in eo consistit, ut iis, quæ nostræ tantum nationi sunt propria, aliarum gentium in nostram

stram linguam traducta non immisceant. Dann die griechischen, inquit SCHOTTELIUS, germanicæ linguæ doctissimus interpres, lateinischen oder frantzösischen Sprichwörter, wann sie verteutschet, werden es keine teutsche Sprichwörter, ihre Urkunft und Geburt ist ausländisch, wiewohl die Meynung als gut zu behalten, und im Teutschen nützlich anzuwenden. Das rechte Teutsche ist anderes Schmaffes, welches sich eben so wenig zu frömder Art und Nachrede bequemet. Quærenda est patrum nostrorum sapientia proverbialis, quam sensu atque experientia rebus, quibus usi sunt, convenienter acquisitam, opitulante suo ingenio, declarabant, quod ab aliis gentibus, juxta mores suos peculiaremque cogitandi modum, aliter factum esse deprehendimus. Hinc illis, qui ad hæc studia animum attendunt, autor suasorque esse velim, ut non, nisi ex genuinis scriptorum germanorum libris excerpta, proverbia colligant, & unde ea sumserint, ingenue fateantur, eorumque testimonia allegent. Sic enim nobis, de vera illa atque salutari germanorum nostrorum sapientia proverbiali, firmiter persuasis, eos, qui rudes illos atque ab omni scientia vacuos fuisse criminantur, in pudorem conjicere, non esset difficile.

His præmissis, nunc quoque indicanda est in memoriam beati GEIERI Oratio, quam nobilissimus atque doctissimus Dominus M. JO. CHRISTOPHORVS KÖNIG, Slaiza Nariscus, de sententia: *Satis bene vivitur, si absque crimine*, Commilitonum, qui ex viri beati instituto atque benignitate publice aluntur, suoque nomine in grati animi testificationem, die XXXI Decembr. hujus anni, loco consueto post horam IX auditam habebit, cui ut interesse solennemque hunc actum præsentia sua illustriorem reddere velint, *Magnificum Academiæ Rectorem, illustrissimos Comites utriusque Reipublicæ proceres gravissimos civasque generosos nobilissimosque* ea, qua par est observantia, atque humanitate rogo. P. P. Feria secunda Festo Nat. Christi

MDCCLVI.

L I P S I A E

EX OFFICINA BREITKOPFIA.

ULB Halle 3
007 231 954

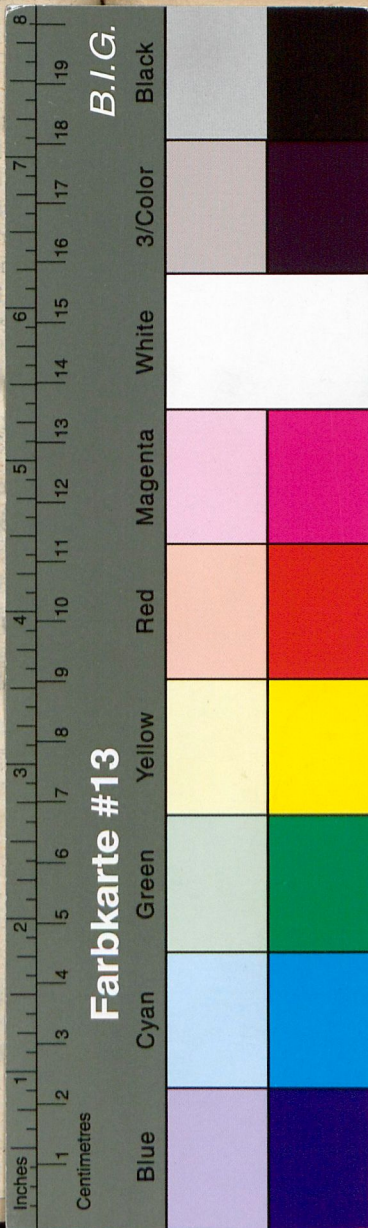

WIP
K18 bat 12

1756, 16.

DE
ORVM GERMANICORVM
LECTORIBVS
PRAEFATVS

AD
IAM GEIERIANAM
D. XXXI. DEC. MDCCLVI.
ATIONE SOLENNI
CELEBRANDAM
INVITAT
IS PHILOSOPHICI
X-DECANVS
FRIDERICVS MAIVS
MORAL. ET POLIT. P. P. O.
PRINCIP. COLLEGII SODALIS.

